

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه هشتم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۴۰ از سورة مبارکه نساء

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَ يُوْتِ مِنْ لَدُنْهُ

أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

ترجمه آیه ۴۰

قطعاً خدا به اندازه سنگینی ذره‌ای ستم نمی‌کند و اگر کار نیکی انجام دهند، آن را مضاعف می‌سازد و از جانب خود اجر عظیمی به آن‌ها می‌دهد. (۴۰)

برداشت از آیه ۴۰ (ظلم)

به طور کلی ظلم مال شخص ضعیف است و کسی که ظلم می‌کند می‌ترسد که مظلوم از دست او فرار کند و یا روزی بر او غلبه نماید. بنابراین خدای تعالی به وزن ذره‌ای به کسی ظلم نمی‌کند بلکه اگر سالک الی الله نیکوکار باشد خدای تعالی به او بسیار کمک هم خواهد کرد و او را موفق خواهد فرمود.

آیه ۴۴ از سورة مبارکه نساء

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ

أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

ترجمه آیه ۴۴

آیا نمی‌بینی کسانی را که از کتاب بهره جزئی به آن‌ها داده شده بود، گمراهی را می‌خرند و می‌خواهند شما نیز از راه منحرف شوید. (۴۴)

برداشت از آیه ۴۴ (حجاب علم)

بعضی از مردم با مختصر سوادى از خواندن و یا نوشتن و یا جمع آوری سخنان دیگران آنچنان به خود مغرور می شوند و خود را با سواد و عالم می دانند که حاضر نیستند در صراط مستقیم و راه هدایت حقیقی حرکت کنند و حتی مردم را به گمراهی می کشانند. این افراد در حجاب علم که حجاب ضخیمی است قرار گرفته اند و با این حال محال است که به کمالات روحی برسند.

آیه ۴۸ از سوره مبارکه نساء

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَ يَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾

ترجمه آیه ۴۸

قطعاً خدا از شرک به او نمی گذرد ولی پائین تر از آن را برای کسی که بخواهد می بخشد و کسی که برای خدا شریکی قائل شود، قطعاً مرتکب گناه بزرگی شده است. (۴۸)

برداشت از آیه ۴۸ (شرک)

سالک الی الله باید بکوشد که دل خود را از صفت شرک صد در صد پاک کند زیرا خدا ممکن است هر گناهی را ببخشد ولی شرک را به خاطر آن که گناه بسیار بزرگی است و اهانت به پروردگار است هرگز نمی بخشد.

آیه ۴۹ از سوره مبارکه نساء

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَ لَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾

ترجمه آیه ۴۹

آیا نمی بینی کسانی را که خودستائی می کنند و خودشان را پاک معرفی می کنند؟ بلکه خدا کسی را که

بخواهد پاک می‌کند و تزکیه می‌نماید و کمترین ستمی به آن‌ها نمی‌شود. (۴۹)

برداشت از آیه ۴۹ (تزکیه نفس)

بعضی از افراد خود را اهل تزکیه نفس می‌دانند و حال آنکه نه اعتقادات صحیحی دارند و نه در صراط مستقیم‌اند بلکه منکر تزکیه نفس واقعی هستند و مراحل تزکیه نفس را انجام نمی‌دهند تا خدا به آن‌ها کمک کند و آن‌ها را موفق به تزکیه نفس نماید.

آیات ۵۱-۵۳ از سوره مبارکه نساء

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَ يَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَ مَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾ أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾

ترجمه آیات ۵۱-۵۳

آیا نمی‌بینی کسانی را که بهره مختصری از کتاب به آن‌ها داده شده، ایمان به جبت و طاغوت می‌آورند و به کافران می‌گویند: این‌ها از کسانی که مؤمنند راه را بهتر نشان می‌دهند و هدایت می‌کنند. (۵۱)
آن‌ها کسانی هستند که خدا آن‌ها را لعنت کرده و کسی را که خدا از رحمتش دور نماید، هرگز یابری برای او نخواهی یافت. (۵۲)
یا برای آن‌ها اگر سهمی در حکومت و سلطنت باشد، در این صورت کمترین حقی را به مردم نمی‌دادند. (۵۳)

برداشت از آیه ۵۱-۵۳ (غرور علمی)

جمعی که به اصطلاح باسواد و عالم‌نما هستند و چیزی یاد گرفته‌اند با غرور علم و دانش به هر چیزی مانند «جبت» و «طاغوت» که زرق و برقی دارند خود را مؤمن نشان می‌دهند و مردمان ضعیف النفس و کافر را

گمراه کرده و به آنها می‌گویند: جبت و طاغوت بهتر از کسانی که آنها ایمان واقعی دارند می‌توانند راه هدایت را به مردم نشان بدهند (شاید منظور در اینجا از مؤمنین ائمه اطهار علیهم‌السلام باشند.)

آیه ۵۴ از سورة مبارکه نساء

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

برداشت از آیه ۵۴ (مرض حسادت)

آن‌هایی که تزکیه نفس نکرده‌اند دائماً نسبت به کسانی که تزکیه نفس کرده و پاک‌اند و در نتیجه خدا به آن‌ها تفضلاتی داشته، حسادت می‌کنند و حتی نسبت به اولاد حضرت ابراهیم علیه‌السلام مانند رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم و ائمه اطهار علیهم‌السلام که خدا در خاندانشان قرآن و حکمت را نازل فرموده و سلطنت بزرگی به وسیله حجت بن الحسن علیه‌السلام به آن‌ها خواهد داد، حسادت می‌ورزند.

آیه ۵۸ از سورة مبارکه نساء

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ

تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾

ترجمه آیه ۵۸

قطعاً خدا به شما امر می‌کند که امانتها را به صاحبانش برگردانید و زمانی که در بین مردم قضاوت و حکم می‌کنید، به عدالت و درستی قضاوت کنید. قطعاً خدا پندها و موعظه‌های خوبی به شما می‌دهد. قطعاً خدا

برداشت از آیه ۵۸ (امانتداری)

سالک الی الله باید امانتدار باشد، باید امین مردم باشد و اگر خواست قضاوت کند با عدالت سخن بگوید یا اگر خواست بین مردم حکومت کند باید با عدالت حکومت کند.

آیه ۵۹ از سوره مبارکه نساء

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ
فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَ الرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ
الْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

ترجمه آیه ۵۹

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خدا را اطاعت کنید و رسولش را اطاعت کنید و صاحبان امری که از خود شما هستند را اطاعت کنید و اگر در چیزی نزاع کردید، آن را به خدا و رسول برگردانید، اگر شما ایمان به خدا و روز آخرت دارید. آن برای شما بهتر و عاقبتش نیکوتر است. (۵۹)

برداشت از آیه ۵۹ (اطاعت خدا و اولیاء خدا)

سالک الی الله باید صد در صد مطیع خدا باشد و راه اطاعت خدای تعالی این است که مطیع پیامبر اکرم ﷺ و کسانی که می‌توانند حتی به مؤمنین امر کنند و خدا آن‌ها را در رأس امور مردم قرار داده (یعنی ائمه اطهار علیهم‌السلام) باشد و اگر مردم در استنباط حکمی اختلاف پیدا کردند به خدا و پیامبر اکرم ﷺ مراجعه کنند، همیشه میزان اصلی را مد نظر داشته باشند و از صراط مستقیم منحرف نشوند.

آیه ۶۰ از سوره مبارکه نساء

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَ مَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

يُرِيدُونَ أَنْ يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ

الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾

ترجمه آیه ۶۰

آیا ندیدی کسانی را که گمان می‌کنند به آنچه بر تو و بر کسانی که قبل از تو بوده‌اند نازل شده، ایمان آورده‌اند؟ ولی می‌خواهند برای قضاوت نزد طاغوت و حکام باطل بروند، با اینکه قطعاً به آن‌ها دستور داده شده که به طاغوت کافر شوند. اما شیطان می‌خواهد آن‌ها را گمراه کند و در گمراهی دوری آن‌ها را بیندازد. (۶۰)

برداشت از آیه ۶۰ (تبعیت طاغوت)

سالک الی الله نباید با غرور خود را مسلمان بداند و حال آنکه طبق دستور طغیانگران، ظالمین و کسانی که مسلمانان از تبعیت آن‌ها نهی شده‌اند حکومت کند و بگذارد شیطان او را گمراه نماید.

آیات ۶۱-۶۳ از سوره مبارکه نساء

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ

يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ

هُمْ جَاوِزٌ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ

يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا

بَلِيغًا ﴿٦٣﴾

ترجمه آیات ۶۱-۶۳

و وقتی به آن‌ها گفته می‌شود به طرف آنچه خدا نازل کرده و به طرف پیامبر بیایید، منافقان را می‌بینی که

مانع آمدن افراد نزد تو می شوند و نمی گذارند کسی به سوی تو بیاید. (۶۱)

پس چگونه وقتی به خاطر اعمالشان و آنچه جلو فرستاده اند گرفتار مصیبتی می شوند، آن وقت به سراغ تو می آیند، قسم به خدا می خورند که منظور ما جز کار خوب کردن و توافق با شما، چیز دیگری نبوده است. (۶۲)

آن ها کسانی هستند که خدا می داند در قلبهایشان چیست. پس از آن ها اعراض کن و موعظه شان کن و با بیانی بلیغ که با جان و دل قبول کنند، نتایج اعمالشان را به آن ها گوشزد نما. (۶۳)

برداشت از آیات ۶۱-۶۳ (تبعیت از قرآن)

سالک الی الله باید تنها به آنچه خدا به رسولش نازل فرموده توجّه داشته باشد و خود را از منافقانی که نمی گذارند راه و روش پیغمبر اکرم ﷺ پیشرفت کند قرار ندهد و از آن هایی نباشد که پیغمبر اکرم ﷺ و اهل بیت آن حضرت از او در دنیا و آخرت رو بگردانند.

آیه ۶۴ از سورة مبارکه نساء

فَلَا وَ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي

أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَ يُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٤﴾

ترجمه آیه ۶۴

و ما هیچ پیامبری را نفرستاده ایم، مگر اینکه به اذن خدا از او اطاعت شود و اگر آن ها وقتی به خودشان ظلم کردند (معصیت نمودند) نزد تو آمدند، پس از خدا طلب بخشش نمودند و پیغمبر از خدا برای آن ها طلب بخشش کرد، آن وقت خدا را توّاب رحیمی خواهند یافت. (۶۴)

برداشت از آیه ۶۴ (توسل)

بدون تردید خدای تعالی خواسته که مردم در حوائجشان به واسطه‌هایی که خودش تعیین فرموده مراجعه کنند و آن‌ها را واسطه گرفتن حوائجشان قرار دهند. لذا در این آیه خدای تعالی شرط توبه پذیری و مهربانی خود را واسطه شدن پیغمبر اکرم ﷺ در طلب آمرزش دیگران قرار داده است.

آیات ۶۶-۶۸ از سوره مبارکه نساء

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾ وَإِذَا لَا تَأْتِيَنَّهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا

مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

ترجمه آیات ۶۶-۶۸

و اگر ما به آن‌ها دستور می‌دادیم که یکدیگر را بکشید یا از وطن و خانه خود خارج شوید. جز عده کمی از آن‌ها به این دستور عمل نمی‌کردند و اگر موعظه‌هایی را که به آن‌ها گفته می‌شد انجام می‌دادند، برای آن‌ها نیکوتر بود و سبب تقویت و ثبات شدید (ایمان) آن‌ها می‌شد. (۶۶)
و در این وقت پاداش بزرگی از طرف خودمان به آن‌ها می‌دادیم. (۶۷)
و حتماً آن‌ها را به راه راست هدایت می‌کردیم. (۶۸)

برداشت از آیات ۶۶-۶۸ (گذشت در راه خدا)

سالک الی الله باید صد در صد تحت فرمان خدا باشد حتی اگر خدا به او بگوید باید خود را بکشی یا باید از شهر و دیارت خارج شوی بپذیرد زیرا اگر این گونه بود برای استقامت او بهتر است، خدای تعالی کمکش می‌کند و به صراط مستقیم هدایتش می‌فرماید.

وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَلِكَ
الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

ترجمه آیات ۶۹-۷۰

و کسی که خدا و رسولش را اطاعت کند، پس آن‌ها با کسانی هستند که خدا به آن‌ها نعمت داده است، از قبیل پیامبران و صدیقین و شهدا و صالحین و آن‌ها خوب رفیق‌هایی هستند. (۶۹)
آن فضیلتی است از جانب خدا و کفایت می‌کند که خدا به همه چیز دانا است. (۷۰)

برداشت از آیات ۶۹-۷۰ (رفقای سالک الی الله)

سالک الی الله به مجرد آنکه قدم به مرحله یقظه و توبه گذاشت و واجباتش را دقیقاً انجام داد، محرمات را دقیقاً ترک کرد و مطیع خدا و رسول خدا شد ولی در این بین از دنیا رفت، ولو آنکه مراحل تزکیه نفسش تمام نشده باشد؛ خدای تعالی او را می‌پذیرد، تزکیه نفسش را تکمیل می‌کند و او را با انبیاء و صدیقین و شهداء و صالحین در بهشت آسمان چهارم قرارش می‌دهد و این‌ها چه خوب رفقای برای او هستند. این هم تفضل دیگری از جانب خدای تعالی برای سالکین الی الله است.